

Dosarul nr. 3ra-729/21

Instanța de fond: Curtea de Apel Comrat (jud. D.S. Fugenço, Ș.T. Starciuc, L.I. Caraianu)

ÎNCHEIERE

28 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de Adunarea Populară a Găgăuziei și Guvernatorul (Bașcanul) Unității teritorial-administrative Găgăuzia,

în cauza de contencios administrativ Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat împotriva Adunării Populare a Găgăuziei și a Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei,

împotriva hotărîrii din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat,

c o n s t a t ă:

Pe 22 octombrie 2018 Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Adunării Populare a Găgăuziei și a Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei cu privire la anularea Legii UTA Găgăuzia nr. 27-XV/VI din 29 iunie 2018 privind datele fiscale ca fiind ilegală în fond și adoptată cu încălcarea legii și a atribuțiilor abilitate.

Prin hotărârea din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat, a fost admisă acțiunea depusă de către Adunarea Populară a Găgăuziei.

La data de 23 aprilie 2021, reprezentantul Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei a declarat recurs împotriva hotărîrii din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat, iar la 17 mai 2021 a depus motivarea acesteia.

La 17 mai 2021, a declarat recurs Adunarea Populară a Găgăuziei, solicitînd casarea hotărîrii Curții de Apel Comrat și emiterea unei hotărîri noi, prin care acțiunea să fie respinsă.

Studiind cererile de recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a amâna examinarea admisibilității acestora, acordând recurenților Adunarea Populară a Găgăuziei și Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei un termen pentru înlăturarea neajunsurilor stabilite la depunerea cererii de recurs, din următoarele considerente.

Instanța de recurs învederează că în conformitate cu art. 244 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. La rândul lor, prevederile art. 233 din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ reglementează condițiile de formă și conținut față de cererea de apel și prin urmare față de cererea de recurs.

Totodată, art. 231 alin. (2) din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ stipulează că pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

În corespundere cu art. 213 din Codul administrativ, în cazul în care cererea de chemare în judecată nu corespunde prevederilor art. 211 alin. (1) și (2) și ale art. 212 alin. (1), judecătorul stabilește reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea se consideră depusă la data inițială.

Instanța de recurs observă că, în condițiile speței, cererile de recurs depuse de către Adunarea Populară a Găgăuziei și Guvernatorul (Bașcanul) Găgăuziei sînt redactate și depuse în limba rusă.

La aspectul dat, art. 26 din Codul administrativ stipulează că limba de procedură în fața autorităților publice și a instanțelor de judecată competente este cea prevăzută de legislație. În Declarația de Independență din 27 august 1991, Parlamentul Republicii Moldova a proclamat independența țării, cu decretarea limbii române ca limbă de stat.

În conformitate cu art. 13 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine.

Astfel, se constată că Preambulul Declarației de Independență și Constituția Republicii Moldova, care sunt două acte fundamentale, concurează referitor la denumirea limbii de stat a Republicii Moldova.

Însă, în acest sens, Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 36 din 5 decembrie 2013 privind interpretarea art. 13 din Constituție, în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova, a hotărât că în cazul existenței unor divergențe între textul Declarației de Independență și textul Constituției, textul constituțional primar al Declarației de Independență prevalează.

Curtea a constatat că prevederea conținută în Declarația de Independență referitoare la limba română ca limbă de stat a Republicii Moldova prevalează asupra prevederii referitoare la limba moldovenească conținute în art. 13 din Constituție.

Deopotrivă, art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească coroborate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, la fel, statuează că procedura judiciară se desfășoară în limba de stat – limba română.

Așadar, prin prisma dispozițiilor art. 26 din Codul administrativ coroborate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, judecarea cauzelor de contencios administrativ în instanțele judecătorești se desfășoară în limba română, care este limba de stat a Republicii Moldova.

În această consecvență, instanța de recurs notează că principiul utilizării limbii oficiale, consfințit în Declarația de Independență a Republicii Moldova, în art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească și art. 26 din Codul administrativ impune ca judecarea cauzelor de contencios administrativ să aibă loc în limba oficială a statului.

Principiul utilizării limbii oficiale impune obligația participanților la proces de a se conforma condițiilor de admisibilitate a cererii de chemare în judecată, de apel și a cererii de recurs, inclusiv de a fi redactate în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat – limba română.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că dreptul de acces la instanță nu este unul absolut și se pot impune anume limitări. Acestea sunt implicit admise, deoarece dreptul de acces „prin natura sa, presupune reglementarea sa de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale indivizilor” (a se vedea *Stanev vs Bulgaria* [Marea Cameră], 17 ianuarie 2012, §230; *Pasquiuni vs San Marino*, 2 mai 2019, §156).

Condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal, și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, §24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, §§23-24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, §64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, §28; *Zubac vs Croația* [Marea Cameră], 5 aprilie 2018, §82)

Din cele menționate rezultă că documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat, care este limba română, iar cetățenii justițiabili care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă, prin interpret, în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat. Însă, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă, dar în mod obligatoriu traduse și în limba de stat.

Ținând cont de cele expuse supra și având în vedere că cererea de recurs este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va amâna examinarea admisibilității recursului și va acorda recurenților Adunarea Populară a Găgăuziei și Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei termen pentru prezentarea cererilor de recurs redactate sau cu traducere în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat – limba română.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar a explica recurenților că, în cazul neînlăturării în termenul stabilit de instanța de recurs a neajunsurilor constatate la depunerea cererilor

de recurs, în temeiul art. 246 alin. (2) lit. f), art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) din Codul administrativ, recursurile vor fi declarate inadmisibile.

Conform art. 230, art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și art. 235 din Codul administrativ și în conformitate cu art. 208 din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se amână examinarea admisibilității recursurilor depuse de către Adunarea Populară a Găgăuziei și Guvernatorul (Bașcanul) Găgăuziei, împotriva hotărîrii din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat, pentru data de 18 august 2021.

Se stabilește Adunării Populare a Găgăuziei și Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei termen până la data de 16 august 2021 pentru prezentarea la Curtea Supremă de Justiție (sediul: mun. Chișinău, str. Petru Rareș, nr. 18) a cererilor de recurs împotriva hotărîrii din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat, redactate cu traducere în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat – limba română.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu